

САКРАТ, ШТУЧНЫ ІНТЭЛЕКТ І ChatGPT: запрашаем да разважання

Сакрат быў адным з першых падказчыкаў ведаў. На вуліцах Афінаў 25 стагоддзяў таму Сакрат «падштурхоўваў» грамадзян шукаць праўду і адказы, што, па сутнасці, і ёсць тое, што мы спрабуем зрабіць з падказкамі штучнага інтэлекту, выкарыстоўваючы такія інструменты, як ChatGPT. Што падказвае штучны інтэлект? Падказкі штучнага інтэлекту – гэта спосаб зносін з такімі сістэмамі штучнага інтэлекту, як ChatGPT і Bard. Як правіла, падказкі – гэта пытанні, якія мы задаем платформам штучнага інтэлекту. Аднак яны таксама могуць быць праграмнымі кодамі або складанымі інструкцыямі.

Ёван Курбалія. Фота: Вікіпедыя

Падказкі штучнага інтэлекту падобныя на «інфармаванае адгадваанне». Мы можам палепшыць яго праз практыку, назапашваючы вопыт і ведаў. Як і ў чалавечай размове, мы паступова ўспрымаем «мудрасць» сістэмы і яе межы? Аб гэтым, на падставе аналогіі з сакратаўскім метадам пытання разважае **Ёван Курбалія**, дырэктар-заснавальнік DiploFoundation

Прапануем вашай увазе пераклад некаторых тэзісаў артыкула. З поўным тэкстам можна азнаёміцца **ТУТ**.

Што такое сакратаўскі запыт?

Сакратычнае даследаванне – гэта метада даследавання і вывучэння перакананняў, ідэй і каштоўнасцей, названы ў гонар старажытнагрэчаскага філосафа Сакрата. Ён задаваў пытанні, каб аспрэчыць здагадкі суразмоўцаў, выявіць супярэчнасці або неадпаведнасці ў іх поглядах. З дапамогай гэтых дыялогаў Сакрат імкнуўся дапамагчы людзям адкрыць для сябе праўду. Метад, які выкарыстоўваўся на працягу стагоддзяў у адукацыі, можа быць магутным інструментам для прасоўвання актыўнага навучання, выхавання інтэлектуальнай цікаўнасці і заахвочвання да самапазнання.

Новае значэнне скаратычных пытанні набываюць у кантэксце распрацовак “падказак” штучнага інтэлекта. Гэта можа дапамагчы нам мець больш каштоўнае ўзаемадзеянне з такімі тэхналогіямі штучнага інтэлекту, як ChatGPT.

Што звязвае сакратаўскае даследаванне і падказкі штучнага інтэлекту?

Выкарыстоўваючы элементы метаду Сакрата ў сістэмах штучнага інтэлекту, мы можам павысіць якасць і эфектыўнасць адказаў, створаных штучным інтэлектам. Падказкі штучнага інтэлекту

таксама могуць дапамагчы ў развіцці нашых навыкаў крытычнага мыслення і паглыбленні нашага разумення складаных тэм. Вось некалькі абласцей, дзе ўзаемадзеянне сакратаўскіх пытанняў і падказак штучнага інтэлекту можа быць карысным:

- **Альтэрнатыўныя пункты гледжання.** Здагадкі і перакананні фармуюць наша мысленне. Сакратаўскае даследаванне накіраванае на тое, каб дапамагчы нам адкрыць гэтыя больш глыбокія пласты, якія фарміруюць наша мысленне, і якія мы ўсведамляем толькі часам. Падказкі штучнага інтэлекту таксама могуць заахваціць карыстальнікаў праверыць свае здагадкі і прадузятасці, падштурхнуўшы іх разгледзець альтэрнатыўныя пункты гледжання і аспрэчваць свае прадзятыя ўяўленні.
- **Паслядоўнасць і аргументаванасць разважанняў.** Сакрат выяўляў свой працэс мыслення праз дыялог. Такім жа чынам штучны інтэлект можа спрыяць **размове**. З дапамогай падказак і пытанняў ШІ можа накіроўваць разважанні на складаныя тэмы, даючы больш паслядоўныя і аргументаваныя адказы.
- **Зваротная сувязь і зандзіраванне** былі спосабамі, якімі Сакрат будаваў запыт. Такім жа чынам штучны інтэлект можа аналізаваць адказы карыстальнікаў і прапаноўваць дадатковыя пытанні або дадатковую інфармацыю, каб паглыбіць размову і ліквідаваць любыя памылковыя ўяўленні.
- **Актыўнае навучанне** як шлях да **самапазнання** было адной з галоўных мэтай Сакрата. У рэшце рэшт, яго суразмоўцы павінны былі павысіць узровень мыслення, актыўна ўдзельнічаючы ў працэсе навучання. АІ можа мадэляваць той жа працэс, будучы нашым суразмоўцам у стварэнні нашых ведаў і навыкаў. Перафразуючы старую кітайскую прымаўку, штучны інтэлект можа дапамагчы нам навучыцца «лавіць рыбу» (думаць), а не проста карміць нас рыбай (даваць інфармацыю).
- **Адаптаванне** – гэта тое, як Сакрат прыстасоўваў свой дыялог да ўнікальнасці канкрэтных людзей і іх ладу мыслення. Сістэмы штучнага інтэлекту з адаптыўнымі алгарытмамі могуць быць адаптаваны да ўзроўню ведаў і пераваг карыстальнікаў.
- **Этычныя паляпшэнні** былі мэтамі Сакрата, бо ён даказваў, што нашы думкі і дзеянні маюць этычныя наступствы. Наш выбар можа быць свабодным, але яго ўплыў на іншых з'яўляецца пытаннем этыкі. Падказкі штучнага інтэлекту таксама могуць унесці этычныя разважанні ў дыскусіі на розныя тэмы.
- **Пастаяннае ўдасканаленне** стаіць як за метадамі Сакрата, так і за распрацоўкамі штучнага інтэлекту. Сакрат удасканальваў свае метады і падыходы. ШІ вучыцца на водгуках і размовах карыстальнікаў з дапамогай узмацненага навучання і іншых метадаў.

Як арганізацыі могуць “змагацца” з падказкамі штучнага інтэлекту?

Паколькі прадпрыемствы і арганізацыі ва ўсім свеце пачынаюць рэалізоўваць рэформы, арыентаваныя на штучны інтэлект, адной з самых складаных задач будзе захаванне і абарона інстытуцыйных ведаў. У цяперашні час з кожнай падказкай штучнага інтэлекту, якую мы робім, мы перадаем свае веды вялікім платформам штучнага інтэлекту. Больш за тое, калі мы хочам атрымаць больш ад гэтых ШІ-платформаў, мы павінны прадастаўляць больш падрабязныя падказкі і, як вынік, больш глыбокія веды. Нашы інстытуцыйныя веды і памяць выйдуць за сцены нашых арганізацый і праз нацыянальныя межы і апынуцца ў сістэмах штучнага інтэлекту OpenAI, Google і іншых буйных тэхналагічных карпарацый. Мы дзелімся нашымі ведамі і мудрасцю без якой-небудзь яснасці адносна ўласнасці і прававой абароны.

Што можна зрабіць?

Кампаніі і арганізацыі павінны рэфармавацца, каб найлепшым чынам выкарыстоўваць інструменты ШІ. Людзі павінны расстаўляцца па прыярытэтах наступным чынам:

- Стварэнне новай арганізацыі, якая будзе спрыяць «творчай блізкасці» паміж людзьмі і машынамі праз гнуткую арганізацыю замест традыцыйных іерархій. **Скаардынаваная і агульная падказкі ШІ могуць** стаць першым крокам да павышэння дасведчанасці і каманднага падыходу да ШІ.
- Змена традыцыйных акадэмічных і навучальных падыходаў з паслядоўнай логікі і дэкартавай логікі ў бок **большай цярпімасці да верагоднасці і недакладнай логікі, якія ляжаць у аснове штучнага інтэлекту**.

Заклучэнне

Паралелі паміж метадам Сакрата і падказкамі ШІ нагадваюць нам аб вечнай каштоўнасці крытычнага мыслення, дыялогу і самапазнання. Напаўняючы наша ўзаемадзеянне з штучным інтэлектам сутнасцю сакратаўскіх пытанняў, мы можам спрыяць больш глыбокаму разуменню сябе і грамадства, спрыяючы праніклівым дыскусіям і больш эфектыўнаму выкарыстанню платформаў штучнага інтэлекту. Калі мы рухаемся ў гэтую новую сферу, важна захоўваць сціплы і адкрыты розум, ведаць свае межы і імкнуцца вучыцца, як гэта рабіў Сакрат.

Злучаючы веды мінулага з новымі ідэямі будучыні, мы можам лепш спраўляцца з бягучымі зменамі і выкарыстоўваць ШІ у поўнай меры. Такім чынам, мы становімся не толькі дасведчанымі карыстальнікамі штучнага інтэлекту, але і філосафамі, якія выкарыстоўваюць штучны інтэлект як інструмент для самапазнання, інтэлектуальнага росту і сацыяльнага прагрэсу.

Падрыхтавала М. Сакалова

Дадатак

А вось які адказ на тэму “Сакрат і ChatGPT” дае штучны інтэлект (сам чат).

Пра падабенствы

1. І ChatGPT, і сакратаўскі дыялог караняцца ў стылі дыскурсу пытання і адказу. У той час як мэты і паходжанне кожнага з іх розныя, яны маюць некалькі падабенстваў:
2. Інтэрактыўны дыялог: абодва выкарыстоўваюць фармат інтэрактыўнага дыялогу, дзе абмеркаванне праходзіць праз серыю пытанняў і адказаў. Гэтая структура спрыяе больш глыбокаму вывучэнню і разуменню тэм.
3. Крытычнае мысленне: У той час як сакратаўскі дыялог непасрэдна накіраваны на стымуляванне крытычнага мыслення, кідаючы выклік перакананням і здагадкам чалавека, ChatGPT таксама можа падштурхнуць карыстальніка да крытычнага мыслення, прапаноўваючы розныя пункты гледжання або падаючы глыбокія тлумачэнні.
4. Выклік яснасці: абодва метады можна выкарыстоўваць для тлумачэння ідэй. Сакратычны дыялог робіць гэта, выкрываючы супярэчнасці ў перакананнях чалавека, у той час як ChatGPT можа дапамагчы растлумачыць тэмы, даючы інфармацыю або перафразуючы паняцці.
5. Адаптыўныя адказы: у сакратаўскім дыялогу Сакрат адаптаваў свае пытанні на аснове адказаў свайго суразмоўцы. Падобным чынам ChatGPT стварае адказы на аснове ўводу карыстальніка, што робіць кожную размову ўнікальнай.

6. Адкрытасць: ні адзін з метадаў не заўсёды дае прамыя адказы. Сакратаўскія дыялогі часта заканчваюцца без канкрэтнай рэзалюцыі, закліканай стымуляваць працяглыя думкі. ChatGPT, заснаваны на сваёй канструкцыі і шырокіх навучальных даных, можа даць шэраг адказаў, некаторыя з якіх могуць быць больш адкрытымі, каб стымуляваць далейшае даследаванне.
7. Адукацыйнае значэнне: абодва могуць быць выкарыстаны ў якасці адукацыйных інструментаў. Сакратычны дыялог з'яўляецца краевугольным каменем многіх педагагічных падыходаў да глыбокага разумення, у той час як ChatGPT можна выкарыстоўваць як дадатковы інструмент для навучання і збору інфармацыі.
8. Садзейнічанне самапазнанню: у той час як сакратаўскі дыялог спецыяльна распрацаваны для гэтага, калі Сакрат верыў, што ісціна знаходзіцца ўнутры, і людзям трэба толькі кіравацца, каб адкрыць яе, узаемадзеянне з ChatGPT таксама можа прывесці карыстальнікаў да выяўлення і больш выразнага фармулявання ўласных думак.
9. Варта адзначыць, аднак, што ў той час як яны падзяляюць гэтае падабенства, глыбіня філасофскіх і педагагічных намераў у сакратаўскім дыялогу адрозніваецца ад тэхналагічнай і інфармацыйнай асновы ChatGPT.

Пра адрозненні

Глыбіня філасофскіх і педагагічных намераў у сакратаўскім дыялогу адрозніваецца ад тэхналагічнай і інфармацыйнай асновы ChatGPT.

1. Мэта:

Сакратаўскі дыялог: Сакрат імкнецца раскрываць супярэчнасці ў перакананнях сваіх суразмоўцаў і дапамагаць ім прыйсці да праўды праз самапазнанне.

Мэтай ChatGPT з'яўляецца прадастаўленне інфармацыі, адказ на пытанні і дапамогу ў розных запытах, не абавязкова прыходзячы да нейкай філасофскай праўды.

1. Методыка:

Сакратаўскі дыялог: Сакрат задаваў правакацыйныя пытанні, каб выклікаць рэфлексію і крытычнае мысленне.

ChatGPT адказвае на пытанні карыстальніка на аснове прадстаўленай інфармацыі, не абавязкова правакуючы глыбокую рэфлексію.

1. Зыходныя дадзеныя:

Сакратаўскі дыялог: Заснаваны на жывых узаемадзеяннях паміж людзьмі, зыходзячы з іх асабістых перакананняў і ведаў.

ChatGPT: Заснаваны на вялікай колькасці тэкставых дадзеных, навучаных мадэлі, і адказвае на пытанні на аснове гэтага навучання.

1. Інтэрактыўнасць:

Сакратаўскі дыялог: Інтэрактыўны, але звычайна абмежаваны адным ці некалькімі ўдзельнікамі.

ChatGPT: Можа ўзаемадзеінацца з мноствам карыстальнікаў адначасова і адаптавацца да розных стыляў дыялогу.

Такім чынам, хоць і ChatGPT, і сакратаўскі дыялог выкарыстоўваюць дыялагавы фармат, іх мэты і метады могуць моцна адрознівацца.

Запыт фармулявала Марына Сакалова. Але ж які адказ атрымаеце вы? Дзяліцеся, калі ласка, сваімі разважаннямі ў каментарых.

Васьміног

Падзяліцца

vasminoh.school 2023

